

Nimi:

VASTAA JOKAISEEN TEHTÄVÄÄN!

MAOL/LIITE/taulukot.com JA LASKIN ON SALLITTU ELLEI TOISIN MAINITTU!

TARKISTA TEHTÄVÄT TESTIN JÄLKEEN JA ANNA PISTEESI RUUTUUN!

Ratkaise tehtävät 1 ja 2 ilman teknisiä apuvälineitä!

1. a) Onko väite A–D tosi vai epätosi? (2p)
- A Jos lukujono on kasvava, sen raja-arvo on aina ∞ . tosi/epätosi
- B Sarjan summa tarkoittaa sen yleisen termin raja-arvoa. tosi/epätosi
- C Suppenevan sarjan yleisellä termillä on aina raja-arvo nolla. tosi/epätosi
- D Jos lukujonolle (a_n) on voimassa $a_{n+1} - a_n = 0$, niin lukujono on suppeneva. tosi/epätosi
- b) Onko väite A–D tosi vai epätosi? (2p)
- A Jos geometrinen lukujono suppenee, niin se on vähenevä. tosi/epätosi
- B Jos geometrinen lukujono on vähenevä, niin se suppenee. tosi/epätosi
- C Jos geometrisessa lukujonossa on jotkin kaksi eri merkkistä jäsentä,
niin jonon kaksi peräkkäistä jäsentä ovat aina eri merkkiset. tosi/epätosi
- D Geometrisen lukujonon kahden peräkkäisen termin erotus ei voi olla 0. tosi/epätosi
- c) Tutki lukujonosta (b_n) , $b_n = \frac{1}{2^n}$, muodostettua sarjaa $\sum_{n=1}^{\infty} b_n$. (8p)
- i) Suppeneeko sarja? Jos suppenee, niin määritä sarjan summa. Jos ei suppene, niin määritä se indeksi k , josta lähtien osasummalle pätee arvio $S_k \geq 10$.
- ii) Suppeneeko teleskooppisarja $\sum_{n=1}^{\infty} (b_n - b_{n+1})$? Ohje: Kirjoita muutamia ensimmäisiä termejä ja viimeisiä termejä näkyviin ja tee johtopäätös.

2. a) Määritä raja-arvot perustellen

i) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{5n-1}{3n+2}$

ii) $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt{\frac{2n}{n+3}}$

iii) $\lim_{n \rightarrow 0} \left(n \cdot \sin \frac{1}{n} \right)$

(6p)

jatka toiselle puolelle

b) Kirjoita sarja $1 - \frac{1}{2} + \frac{1}{3} - \frac{1}{4} + \dots$ muodossa

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n.$$

(3p)

c) Osoita, että lukujono $a_n = \frac{(n!)^2}{(2n)!}$ on vähenevä.

(3p)

Tehtävästä 3 alkaen tekniset apuvälineet ovat sallittuja!

3. a) Ratkaise yhtälö perustellen. (Tarkista toki laskimella!)

(4p)

$$x + x^3 + x^5 + \dots = \frac{1}{2}$$

b) Osoita, että lukujono

(4p)

$$(a_n): a_n = \ln \frac{n}{n+1}$$

on monotoninen. Onko lukujonon kasvava vai vähenevä? Määritä se lyhyin mahdollinen väli $[a, b]$, joka sisältää kaikki lukujonon (a_n) jäsenet.

jatka toiselle puolelle

c) Määritä lukujonon

(4p)

$$b_n = \frac{50 - n}{n^4}$$

pienin jäsen perustellen.

4. a) Tarkastellaan lukujonoa

$$(a_n) = \left(\frac{1}{2}, \frac{4}{3}, \frac{7}{4}, \frac{10}{5}, \frac{13}{6}, \dots \right).$$

Määritä lukujonon yleinen jäsen eli n :s jäsen ja lukujonon raja-arvo. Mistä indeksistä n alkaen lukujonon jäsenen etäisyys raja-arvosta $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n$ on pienempi kuin **i)** 0,001 ja **ii)** annettu positiiviluku $\varepsilon > 0$.

Perustele!

(5p)

b) Mikä on funktion

$$f: f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \left(-\frac{5}{6}\right)^n \sin^n x$$

määrittelyjoukko? Määritä lisäksi funktion suurin ja pienin arvo sekä kohdat, joissa nämä saadaan. Ohje:

Tutki ensin sarjan suppenevuutta muokkaamalla summauslauseketta.

(7p)

/12

/48
